

Oproep tot uniformisering van de werkwijze tussen de verschillende diensten van de FPD inzake controle op werken naast pensioenen

Wanneer een gepensioneerde een beroepsactiviteit uitoefent naast zijn pensioen zijn er grensbedragen waar de gepensioneerde zich aan dient te houden zonder dat het pensioen geschorst of verminderd wordt. Deze grens is hoger als men nog een kind ten laste heeft.

In het in dit hoofdstuk besproken dossier paste de FPD de hogere grens niet toe aangezien de gepensioneerde geen kinderbijslag ontvangt voor zijn kind. Er zijn echter andere manieren om aan te tonen dat een kind toch ten laste is ook al wordt er geen kinderbijslag ontvangen. De FPD heeft echter nooit nagevraagd of betrokkene aan één van de andere voorwaarden voldoet om van de hogere grens te genieten (in casu een kind van jonger dan 25 jaar opvoeden dat nog voltijds onderwijs volgt).

In 2010 heeft PDOS, de voorloper van de afdeling ambtenarenpensioenen van de FPD na bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen van een identieke klacht – met dit verschil dat de gepensioneerde destijds een ambtenarenpensioen ontving waar deze nu een werknemerspensioen ontvangt – zijn praktijk aangepast door aan betrokkene ook te vragen of er voldaan is aan de voorwaarden uit artikel 9 van de wet van 5 april 1994 houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen (inmiddels opgeheven en vervangen door het artikel 86 van de Programmawet van 28 juni 2013, identieke voorwaarden).

Nu deed zich opnieuw dezelfde problematiek voor, doch dit maal in het kader van het werken naast een werknemerspensioen.

Wij hebben vastgesteld dat na de fusie van de RVP en de PDOS in de FPD de werkwijze wat betreft de controle op werken in cumulatie met een werknemerspensioen niet gelijkgeschakeld is met deze wat betreft werken in cumulatie met een ambtenarenpensioen.

Naar aanleiding van de bemiddeling door de Ombudsman heeft de FPD een synthesesnota opgesteld die aan de hand van voorbeelden preciseert hoe de wetgeving moet toegepast worden. Hierdoor is dit coördinatieprobleem opgelost.

DOSSIER 35748

De heer Lambert ontvangt sinds 1 augustus 2015 een werknemerspensioen. De heer Lambert oefent nog een beroepsactiviteit naast zijn pensioen uit. Bij een controle van de inkomsten die in 2019 uit deze activiteit voortvloeien – een controle die in 2020 op basis van de DMFA-aangiften wordt uitgevoerd – blijkt dat de heer Lambert de grens van wat hij mag bijverdienen bovenop zijn pensioen heeft overschreden.

Voor het jaar 2019 bedraagt deze grens 8.172 euro voor iemand die geen kind ten laste heeft en 12.258,00 euro voor wie nog een kind ten laste heeft. Zijn inkomen bedroeg 9.022,55 euro, d.w.z. 10,41% meer dan de grens zonder kinderlast. Het pensioen moest bijgevolg teruggevorderd worden met hetzelfde percentage als de overschrijding. Derhalve vorderde de pensioendienst 10% van zijn pensioen terug.

Dit resulteerde in een schuld van 2.327,04 euro, die op 27 mei 2021 aan betrokkene werd betekend. Meneer Lambert betwistte echter het grensbedrag dat de pensioendienst in aanmerking nam.

Aangezien zijn dochter ten laste is, is hij de mening toegedaan dat voor hem de verhoogde grens, namelijk 12.258 euro, van toepassing is. In dat geval zou het plafond niet worden overschreden en zou er geen schuld zijn.

Hij nam vervolgens contact op met de FPD die bij zijn standpunt bleef dat het pensioen terecht met 10% verminderd werd. De FPD verantwoordde dit door te stellen dat de heer Lambert geen kinderbijslag voor zijn dochter kreeg in 2019.

De heer Lambert was het hiermee niet eens en nam contact met ons op om een oplossing voor zijn probleem te vinden.

De man is gescheiden. Zijn dochter Camille is in het Rijksregister op zijn adres ingeschreven doch verblijft afwisselend bij hem en haar moeder.

De heer Lambert stelde dat in samenspraak met de moeder afgesproken is dat de kinderbijslag moet worden betaald aan de moeder, en dat zij het op een spaarrekening zou zetten.

In het stelsel voor werknemers wordt de cumulatie van een beroepsactiviteit met een pensioen geregeld door artikel 64 § 3, lid 2 van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. Dit artikel verwijst voor wat onder “kind ten laste” moet verstaan worden naar artikel 55ter van het KB van 21 december 1967.

In dit artikel wordt gesteld dat de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de verhoogde grens voor kinderen ten laste dezelfde zijn als die die gelden voor overlevende echtgenoten aan wie een overgangsuitkering van 24 maanden wordt toegekend. Deze voorwaarden zijn te vinden in artikel 55ter van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.

In het eerste lid van artikel 55ter van het Koninklijk Besluit van 21 december 1967 wordt bepaald dat onder “kind ten laste” dient verstaan te worden een kind opvoeden en daarvoor aanspraak maken op kinderbijslag. Dit bewijs wordt geleverd door een kinderbijslagattest (groeipakket).

In het tweede lid van artikel 55ter wordt gesteld dat wie geen aanspraak maakt op kinderbijslag (groeipakket) doch zijn eigen of een wettelijk geadopteerd kind opvoedt dat voldoet aan één van de volgende voorwaarden, ook een kind ten laste heeft:

- jonger is dan 14 jaar;
 - recht heeft op een wezen uitkering ten laste van de Rijksdienst sociale zekerheid voor de overzeese gebieden (bewijs door middel van het door het DOSZ afgegeven getuigschrift);
 - jonger is dan 21 jaar en een door de overheid erkende en gecontroleerde leerovereenkomst heeft (bewijs door kopie van het leercontract);
 - jonger is dan 25 jaar en onderwijs volgt gedurende een periode die ten minste gelijk is aan de periode die is vastgesteld in de wetgeving die de voorwaarden waaronder kinderbijslag wordt toegekend aan een kind dat onderwijs volgt, stelt (als bewijs geldt een door het hoofd van de school waar het kind onderwijs volgt afgegeven bewijs van aanwezigheid);
- Deze voorwaarden worden regionaal bepaald maar zijn wel gelijk voor:
- Een student in het hoger onderwijs heeft recht op een groeipakket (= kinderbijslag) als hij/zij:
 - voor minstens 27 studiepunten ingeschreven is in een of meer Belgische erkende instelling(en) voor hoger onderwijs;
 - is ingeschreven in een buitenlandse instelling voor hoger onderwijs waarvan het programma erkend is door de buitenlandse overheid of overeenstemt met een erkend programma;
 - een door de Staat erkende vorming van bedienaars voor erediensten volgt;
 - de wetenschappelijke leergang volgt als voorbereiding op de Koninklijke Militaire school of ingenieursstudies¹.
 - voor ten minste 66% arbeidsongeschikt is (bewijs in de vorm van een attest van de behandelende arts).

¹ Voor Vlaanderen: <https://www.groeipakket.be/tegenmoetkingen/studenten-hoger-onderwijs>
 Voor Wallonië: <https://www.famiwal.be/accedez-aux-themes/jeunes/vous-suivez-des-etudes>

De FPD had dus aan betrokkene moeten vragen voor zover hij geen kinderbijslag (groeipakket) ontvangt of hij voldoet aan één van de voorwaarden uit het tweede lid. Het kind van de heer Lambert woont volgens het Rijksregister bij hem. Het is dan ook evident dat hij zijn kind ook opvoedt. Het ouderlijk gezag wordt immers gezamenlijk door de twee ouders uitgeoefend en zij nemen gezamenlijk de belangrijkste beslissingen in verband met onderhoud en opvoeding van de kinderen. Er is duidelijk co-ouderschap.

In dit kader verwijzen wij ook naar wat onder een kind opvoeden volgens de (thans opgeheven) Commissie van Advies inzake Betwiste Zaken inzake Kinderbijslag dient te worden verstaan²: alle taken die artikel 203 B.W. oplegt aan de ouders tegenover hun kinderen, d.w.z. voeden, onderhouden en opvoeden met de nadruk op opvoeden en niet op onderhouden.

Het koppel had duidelijk geopteerd voor het co-ouderschap wat betekent dat het ouderlijk gezag wordt verdeeld en dat beide ouders samen beslissingen moeten nemen inzake onderhoud en opvoeding van de kinderen ongeacht bij welke ouder het kind verblijft.

Bij co-ouderschap wordt er immers van uit gegaan dat de kinderen nog verder één gezin vormen met hun ouders en dat de ouders hun kinderen verder samen opvoeden ondanks hun scheiding.

Meer nog, de kinderbijslag (groeipakket) wordt momenteel vaak niet meer aan één van de beide ouders uitbetaald, doch op een “kinderrekening”, zijnde een gemeenschappelijke rekening waarover beide ouders afzonderlijk en onbeperkt kunnen beschikken en die tot doel heeft hiermee alle uitgaven die eigen aan het kind zijn te betalen.

Aangezien Camille in 2019 een opleiding Bachelor Ergotherapie volgde aan de Provinciale Hogeschool van Henegouwen (60 studiepunten per jaar), voldeed de heer Lambert volgens de Ombudsdienst Pensioenen wel degelijk aan de voorwaarden om de verhoogde grens, dus deze voor iemand die nog een kind ten laste heeft, toe te passen.

De concrete casus werd opgelost: na ontvangst van het document dat dit bewijst, heeft de FPD de pensioenbeslissing herzien. De verhoogde grens voor kinderen ten laste werd toegepast en de schuld werd geannuleerd. De door de betrokkene reeds betaalde bedragen werden terugbetaald.

Over de wijze waarop de kinderlast kan bewezen worden heeft de Ombudsdienst Pensioen meer dan 10 jaar geleden een bemiddeling gevoerd bij destijds de PDOS, dit in het kader van werken naast een ambtenarenpensioen. Deze casus werd besproken in het Jaarverslag 2010 (blz. 108 t/m 111).

Destijds in 2010 heeft de PDOS, de voorloper van de afdeling ambtenarenpensioenen van de FPD, ons gemeld zijn praktijk te hebben aangepast na onze bemiddeling door ook te vragen of voldaan is aan de voorwaarden uit artikel 9, lid 2 van de wet van 5 april 1994 houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen (inmiddels opgeheven en vervangen door het artikel 86 van de Programmawet van 28 juni 2013, identieke voorwaarden).

Nu doet zich opnieuw dezelfde problematiek voor maar dan ik het kader van een beroepsactiviteit in cumulatie met een werknemerspensioen.

Wij hebben vastgesteld dat na de fusie van de RVP en de PDOS in de FPD de controle op werk in cumulatie met een werknemerspensioen niet gelijkgeschakeld is met de werkwijze voor het ambtenarenpensioen. Een gelijke interpretatie is wenselijk omdat de geest en voor deze casus zelfs de tekst van de wetgeving in beide stelsels dezelfde is³.

Naar aanleiding van onze bemiddeling heeft de FPD een synthesesnota opgesteld (getiteld verhoogde grenzen- kind ten laste gedateerd op 3 december 2021) die aan de hand van voorbeelden preciseert hoe de wetgeving moet toegepast worden. Hierdoor is dit coördinatieprobleem opgelost.

² Com. van Advies, 15 maart 1956, Documentatie inzake kinderbijslag, R.K.W., 1969, 435.

³ In artikel 55 ter waarnaar artikel 64 § 3 alinea 2 van het KB van 21 december 1967 verwijst dient de kinderlast bekeken te worden op 1 januari van het jaar dat men controleert; in artikel 86 alinea 1 van de programmawet van 28 juni 2013 dient er kinderlast te zijn gedurende de loop van het jaar: doch vermits er in casu op 1 januari kinderlast is maakt dit dus geen verschil voor onze casus. Wij roepen de wetgever op dit verschil in wetgeving te harmoniseren in beide stelsels.